

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

KOMUNIKAT PRASOWY nr 34/10

Luksemburg, 15 kwietnia 2010 r.

Wyrok w sprawie C-518/08

Fundación Gala-Salvador Dalí i Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos (VEGAP) / Société des auteurs dans les arts graphiques et plastiques (ADAGP) i in.

Państwa członkowskie mogą określać kategorie osób mogących korzystać z prawa do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży po śmierci autora dzieła sztuki

Niemniej jednak sąd krajowy jest zobowiązany w rozpatrywanym przypadku w pełni uwzględnić właściwe normy kolizyjne w celu ustalenia prawa krajowego, które reguluje dziedziczenie prawa do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży po Salvadorze Dalí, i w konsekwencji określenia faktycznych spadkobierców tego prawa

Dyrektywa 2001/84/WE¹ ustanawia prawo do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży przysługujące autorowi dzieła i, po jego śmierci, jego następcom prawnym. Prawo do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży jest prawem własności intelektualnej, które uprawnia autora dzieła sztuki i w dalszej kolejności jego następców prawnych do otrzymania honorarium autorskiego opartego na cenie sprzedaży uzyskanej z każdej odsprzedaży dzieła, następującej po pierwszym rozporządzeniu dziełem przez autora. Prawo to podlega ochronie w okresie życia autora i przez okres 70 lat licząc od dnia jego śmierci.

Ustawodawstwo francuskie ogranicza jednak krąg osób uprawnionych do tego prawa do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży po śmierci twórcy do jego spadkobierców ustawowych, z wyłączeniem spadkobierców testamentowych. Twórca nie może zatem rozporządzić tym prawem w testamencie.

Malarz Salvador Dalí zmarł dnia 23 stycznia 1989 r. w Hiszpanii, pozostawiając pięciu spadkobierców ustawowych będących członkami jego rodziny. Ponadto w swym testamencie Salvador Dalí ustanowił państwo hiszpańskie jedynym spadkobiercą swych praw własności intelektualnej. Prawa te są zarządzane przez Fundación Gala-Salvador Dalí, fundację prawa hiszpańskiego utworzoną w 1983 r. z inicjatywy artysty.

Fundación Gala-Salvador Dalí powierzyła w 1997 r. VEGAP, spółce prawa hiszpańskiego, wyłączny mandat do zbiorowego zarządzania i wykonywania praw autorskich związanych z dorobkiem artystycznym Salvadora Dalí na całym świecie. VEGAP jest umownie związana ze swym odpowiednikiem we Francji, ADAGP, która zarządza prawami autorskimi Salvadora Dalí na terytorium francuskim.

Od 1997 r. ADAGP pobierała we Francji opłaty za korzystanie z dzieł Salvadora Dalí i kwoty te przekazywała następnie za pośrednictwem VEGAP na rzecz Fundación Gala-Salvador Dalí, z wyjątkiem wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży dzieła. W istocie na podstawie przepisów prawa francuskiego ADAGP przekazywała honoraria wynikające z prawa do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży bezpośrednio spadkobiercom ustawowym Salvadora Dalí.

Fundación Gala-Salvador Dalí, uznając, że na mocy testamentu Salvadora Dalí i zgodnie z prawem hiszpańskim to jej przysługuje prawo do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży dzieł artysty na aukcjach odbywających się na terytorium francuskim, pozwała - wraz z VEGAP - ADAGP o zapłatę należnych honorariów przed Tribunal de grande instance de Paris. W ramach tego sporu sąd francuski wystąpił do Trybunału Sprawiedliwości w celu ustalenia, czy dyrektywa

¹ Dyrektywa 2001/84/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 września 2001 r. w sprawie prawa autora do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży oryginalnego egzemplarza dzieła sztuki (Dz.U. L 272, s. 32)

2001/84 stoi na przeszkodzie przepisowi krajowemu, który zastrzega korzystanie z prawa do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży wyłącznie na rzecz spadkobierców ustawowych twórcy, z wyłączeniem spadkobierców testamentowych.

W wydanym dziś wyroku Trybunał stwierdził, że **w świetle celów dyrektywy 2001/84, państwa członkowskie mogą samodzielnie dokonać wyboru rozwiązania prawodawczego w celu określenia kategorii osób, które mogą korzystać z prawa do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży po śmierci autora dzieła.**

W istocie Trybunał przypomniał w tym względzie, że przyjęciu dyrektywy 2001/84 przyświecał podwójny cel. Z jednej strony ma ona zapewnić, aby autorzy plastycznych lub graficznych dzieł sztuki mieli udział w sukcesie gospodarczym swoich dzieł, a z drugiej strony wyeliminować zakłócenia konkurencji na rynku dzieł sztuki, ponieważ obowiązek zapłaty wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży dzieła w niektórych państwach członkowskich może prowadzić do przeniesienia sprzedaży dzieł do państw członkowskich, w których takie prawo do wynagrodzenia nie jest przewidziane.

W odniesieniu do pierwszego z tych celów, służącego zapewnieniu określonego poziomu wynagrodzeń dla twórców, Trybunał stwierdził, że jego osiągnięcie nie jest w żaden sposób zagrożone przez przejście prawa do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży po śmierci autora dzieła na określone kategorie podmiotów prawa z wyłączeniem innych.

Jeżeli chodzi o drugi z tych celów, Trybunał uściślił, że prawodawca Unii pragnął uniknąć sytuacji, w której transakcje sprzedaży skoncentrowałyby się w państwie członkowskim, w którym prawo do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży dzieła nie jest przewidziane lub takie wynagrodzenie jest niższe niż w innych państwach członkowskich, ze szkodą dla domów aukcyjnych lub pośredników w obrocie dziełami sztuki działających w tych innych państwach członkowskich. W ten sposób, o ile dokonanie harmonizacji w zakresie dzieł sztuki i transakcji, do których ma się stosować prawo do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży, oraz podstawy naliczania i stawki takiego wynagrodzenia jest konieczne, o tyle Trybunał stwierdził, że dokonana przez omawianą dyrektywę harmonizacja ogranicza się do tych przepisów krajowych, które mają najbardziej bezpośredni wpływ na funkcjonowanie rynku wewnętrznego. W rezultacie nie ma potrzeby usuwania istniejących między ustawodawstwami krajowymi różnic, które nie naruszają funkcjonowania rynku wewnętrznego. Odnosi się to także do przepisów określających kategorie osób mogących korzystać z prawa do wynagrodzenia po śmierci autora dzieła.

Ponadto Trybunał orzekł, że analiza ta znajduje potwierdzenie w fakcie, że chociaż prawodawca Unii pragnął, aby następcy prawni autora mieli możliwość korzystania w pełni z prawa do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży po jego śmierci, to, zgodnie z zasadą pomocniczości, pozostawił on każdemu z państw członkowskich możliwość określenia kategorii osób, które mogą zostać uznane, zgodnie z ich prawem krajowym, za następców prawnych autora.

Trybunał uściślił jednakże, że sąd krajowy jest zobowiązany w pełni uwzględnić wszystkie właściwe normy kolizyjne w celu ustalenia, według którego prawa krajowego należy rozpatrywać kwestię dziedziczenia prawa do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży po Salvadorze Dalí i w konsekwencji określić faktycznych spadkobierców tego prawa

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku dostępne jest za pośrednictwem „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2
2964106